ایرنا

خشک شدن تالاب ها چگونه زندگی همه را متأثر می کند؟

وقتی حیات و معیشت به تالاب وابسته است

محمد معصومیان
گزارش نویس

«تالاب‌های ایران مانند اثری تاریخی در حال تخریب هستند و دیگر امیدی به احیای این مرده نیست.» این جملات محمدعلی یکتا نیک، فعال زیست محیطی است که با درد به زبان می‌آورد. تصویر بستر خشک تالاب هامون یا مرگ گاومیش‌های تالاب هورالعظیم فرقی نمی‌کند. خشکسالی و سوءمدیریت منابع آبی دیگر به هیچ تالابی رحم نمی‌کند. حال بیش از ۲۸۰۰ تالاب که یکی از منابع طبیعی و سرمایه‌های محیط زیستی ایران هستند خوب نیست مانند حال همه مردمی که سال‌ها و شاید قرن‌ها از این تالاب‌ها به‌عنوان سرمایه‌ای طبیعی استفاده می‌کردند؛ مانند حال همه جانداران و چرخه‌های زیستی که در کنار این تالاب‌ها شکل گرفته بودند. اما آسیب رساندن به طبیعت برای انسان ارزان تمام نخواهد شد و خشک شدن این تالاب‌ها تبعات گسترده‌ای خواهد داشت.

ارزیابی‌های مختلف در این سال‌ها نشان داده تالاب‌های ایران هر روز شرایط وخیم‌تری را تجربه می‌کنند. در ایران سه میلیون هکتار تالاب وجود دارد که یک و نیم میلیون هکتار آن در کنوانسیون رامسر که یکی از قدیمی‌ترین معاهدات بین‌المللی محیط زیستی است، ثبت شده است. تالاب‌هایی که هزاران سال وجود داشته‌اند و از برکت وجود آنها تمدن و فرهنگ و اجتماعات انسانی شکل گرفته است. مردان زیادی در آن ماهیگیری می‌کردند و زنان زیادی در کنار آن صنایع دستی خلق می‌کردند. خشک شدن تالاب‌ها با خود فقر و تنگدستی به ارمغان خواهد آورد و مردم خسته از سفره‌های خالی هم به مهاجرت فکر خواهند کرد همان‌طور که در سال‌های اخیر شاهد مهاجرت‌های گسترده به‌سمت شهرهای بزرگ و گسترش حاشیه‌نشینی بوده‌ایم.

«محیط‌های تالابی ۱۸ برابر بیشتر از جنگل‌ها در اکوسیستم نقش و کارکرد دارند.» یکتا نیک، از بین رفتن چرخه‌های مختلف زیستی و غذایی را یکی از تبعات از بین رفتن تالاب‌ها می‌داند. او معتقد است مردمی که در اطراف تالاب‌ها زندگی، کشاورزی یا دامداری دارند هم تحت تأثیر این خشک شدن روزگاری سخت را تجربه خواهند کرد. همان‌طور که در فقره اخیر در خوزستان شاهد بودیم مردمی که تنها معیشت‌شان دامداری بود در نبود آب هورالعظیم چه به روز دام‌هایشان آمد. این فعال زیست‌محیطی می‌گوید: «محیط تالاب به شرایط اقلیمی تعادل می‌بخشد. این تالاب‌ها رطوبت نسبی هوا را حفظ می‌کنند و در کنترل طوفان، باد و سیلاب بسیار مهم هستند. نیزارها هم در این میان نقش مهمی در شکسته شدن شلاق باد یا جلوگیری از بروز سیلاب دارند. کم شدن رطوبت نسبی که در پی از بین رفتن تالاب‌ها اتفاق می افتد به خشک‌تر شدن محیط دامن می‌زند و این چرخه همین‌طور تلفات بیشتری می‌گیرد. در تالاب‌های آب شور مانند بختگان و ارومیه بواسطه یون کلر که با تبخیر در جو آزاد می‌شود ابرها نابارور می‌شوند و این به دامنه خشکی محیط دامن می زند.»

در این میان چه به روز حیواناتی می آید که زیست آنها در گرو پویایی تالاب‌هاست. شاید از خودتان بپرسید چه اهمیتی دارد که حیوانات چه می‌شوند وقتی انسان‌های زیادی درگیر گرفتاری‌های بسیار هستند. یکتا نیک معتقد است، همان‌طور که حیات گونه‌های وحشی شاخص سلامت طبیعت و محیط زیست و زندگی ما است حذفشان هم شاخص اضمحلال حیات است: «اینطور نیست که ما فکر کنیم اگر یک گونه ماهی منقرض شد چه اتفاقی می‌افتد؟ باید گفت خیلی اتفاق بدی می‌افتد چون ده‌ها چرخه است که می‌شناسیم و بسیاری را نمی‌شناسیم و حذف این چرخه‌های غذایی زیستی باعث از هم گسیختگی نظم طبیعت می‌شود.»

او با اشاره به نتایج تحقیقی توسط کارشناسان بین‌المللی می‌گوید: «اگر دریاچه ارومیه خشک بشود بین ۶ تا ۲۰ میلیون نفر مهاجرت خواهند کرد و ریزگردها و رسوبات تجمیع شده در کف این دریاچه با نسیمی ملایم تا کیلومترها حرکت می‌کنند. این رسوبات با خود بیماری می‌آورند و مردمی که در نبود یکی از منابع مهم حیاتی خود فقیر خواهند شد مشکلات امنیتی جدیدی را ایجاد خواهند کرد. اما متأسفانه در کشور ما طبیعت با مرگ خود مهم می‌شود و ما می‌خواهیم مرده را زنده کنیم که فایده ندارد.»

خشک شدن تالاب‌ها تنها به یک کشور آسیب نمی‌رساند و ریزگردهایی که از کف خشک تالاب‌ها برمی‌خیزند به مرزهای جغرافیایی اهمیتی نمی‌دهند.

اسماعیل کهرم فعال زیست محیطی از تبعات فرامنطقه‌ای خشک شدن تالاب‌ها می‌گوید: «ما تالاب هورالعظیم را داریم که با عراق مشترک است یا هامون را که با افغانستان، دریاچه ارومیه هم اگر خشک شود تبعات آن برای کشور ترکیه هم خواهد بود.» کهرم با اشاره به کنوانسیون رامسر که در سال ۵۲ ایجاد شد از همکاری بین‌المللی در زمینه حفظ تالاب‌ها در دنیا می‌گوید: «کیست که نداند خشک شدن هر تالاب چه تأثیری برای کلیت چرخه حیات در زمین می‌گذارد. سالی ۵ میلیون پرنده به تالاب‌ها می‌آیند و با خود خواص بسیاری می‌آورند که در نبود تالاب‌ها دیگر شاهد حضور آنها نخواهیم بود. وقتی پرندگان مهاجر وارد تالاب‌ها نشوند یا تالاب‌ها خصوصیات مهاجرپذیری خود را از دست دهند شاهد آن خواهیم بود که جمعیت موش و مار و حشرات زیاد خواهد شد. در واقع باید گفت حضور این پرندگان جدا از زیبایی به نوعی تعادل اکولوژیک ایجاد می‌کند. چرخه‌های هزارتوی طبیعت که اگر حتی پیچی کوچک از آن برداشته شود نظم‌اش به‌هم خواهد خورد.»

> **با خشک شدن تالاب‌ها مردمی که از راه تالاب معیشت خود را تأمین می کردند ضربه اقتصادی خوردند. تالاب‌ها معیشت بسیاری از مردم را از طریق گردشگری و اقتصاد خرد تأمین می کنند، جایی مانند تالاب انزلی که چند سالی است دچار خشکی شده، اگر کامل خشک شود تعداد زیادی شغل از بین خواهد رفت**

عبدالحسین میرمیران فعال زیستی نیز به تبعات انسانی خشک شدن تالاب‌ها اشاره می‌کند. او با اشاره به خشک شدن تالاب هورالعظیم و از بین رفتن معیشت مردم می‌گوید: «مردمی که از راه تالاب معیشت خود را تأمین می‌کردند ضربه اقتصادی خوردند. تالاب‌ها معیشت بسیاری از مردم را از طریق گردشگری و اقتصاد خرد تأمین می‌کنند، جایی مانند تالاب انزلی که چند سالی هست دچار خشکی شده فکر کنید اگر کامل خشک بشود چه تعداد شغل از بین خواهد رفت.»

میرمیران مهم‌ترین عامل این وضعیت را سوء مدیریت حکمرانی آب می‌داند و دخالت‌های نابجا و دستکاری طبیعت را دلیل عمده خشکی تالاب‌های کشور. او در این باره می‌گوید: «ما شاهد هستیم که تقریباً ۹۵ درصد تالاب گاوخونی خشک شده است و تنها رطوبت ناچیزی روی کف آن باقی مانده است. متأسفانه بارگذاری‌های بیش از اندازه در بالا دست حوضه آبی زاینده رود، ایجاد صنایع آب بر یا سوءاستفاده افرادی که با آب زمین کشاورزی ایجاد کردند و ویلاسازی کردند حالا کار را به اینجا رسانده که تالاب گاوخونی در حال از بین رفتن باشد. حفر چاه‌های غیرقانونی و خالی کردن سفره‌های زیرزمینی در کنار مدیریت منطقه‌ای آب که باعث شد سال‌ها هر استانی بنا به سود خود برای یک سرمایه ملی تصمیم‌گیری کند دیگر دلایل افتادن به چاه عمیق و خشک شده است.»

او ترسناک‌ترین اتفاقی که بعد از خشکی کامل گاوخونی توصیف می‌کند، پراکنده شدن ریزگردهای کف این تالاب است که آلوده به مواد صنعتی و سنگین است: «این ریزگردها می‌توانند تا ۵۰۰ کیلومتر جا به جا شوند و بیماری‌های عجیبی ایجاد کنند.»

اگر تا حالا با خیال راحت پیش خود می‌گفتید در استان ما که تالاب خشکی وجود ندارد که بخواهد هوای مارا آلوده کند شاید با دانستن اینکه جا به جایی ریزگردها می‌تواند چه آثار مهلکی داشته باشد، متوجه عمق خطر خشک شدن یک تالاب بزرگ شده باشید.

جدول سودوکو ۳۷۲۳

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

آسان

۹	۱		۶				۴	
	۴				۱		۸	
	۶		۳	۷	۴		۹	۲
	۷	۳		۹	۲			
	۸						۵	
			۸	۶		۲	۷	
۸	۹		۱	۳	۵		۲	
	۴		۲			۵		
	۳				۹		۱	۶

متوسط

		۴	۹	۶			۱	
۵							۳	
	۷	۹		۵			۴	۸
۴			۲	۷	۶			
۵			۴	۱	۹			
۸	۶			۹		۱	۷	
	۴							۲
	۳			۲	۷	۶		

سخت

۵						۶		
۴			۳				۲	
		۶		۳		۸		
				۲		۱	۹	
۳			۱	۴	۵			۸
				۹				
			۷		۱	۷		
					۶			۲
		۴						۱

خیلی سخت

		۴	۱	۶				
۳				۵	۸		۴	
	۲						۳	
۶		۹	۸					
				۴				
					۷	۵		۸
	۸						۷	
	۹		۵	۳				۲
				۸	۴	۱		

حل جدول سودوکو شماره ۳۷۲۳

آسان

۹	۱	۷	۸	۴	۲	۶	۳	۵
۸	۳	۴	۶	۵	۹	۱	۷	۲
۶	۲	۵	۱	۳	۷	۸	۹	۴
۴	۹	۸	۳	۷	۶	۲	۵	۱
۷	۵	۳	۲	۹	۱	۴	۶	۸
۱	۶	۲	۵	۸	۴	۹	۷	۳
۳	۸	۹	۴	۱	۵	۷	۲	۶
۵	۴	۱	۷	۲	۸	۳	۱	۹
۲	۷	۶	۹	۶	۳	۵	۴	۱

متوسط

۷	۶	۴	۹	۳	۵	۱	۸	۲
۵	۱	۳	۸	۶	۲	۹	۴	۷
۹	۸	۲	۴	۷	۱	۳	۶	۵
۳	۴	۹	۷	۵	۶	۲	۱	۸
۱	۷	۵	۳	۲	۸	۶	۹	۴
۶	۲	۸	۱	۹	۴	۷	۵	۳
۸	۵	۶	۲	۴	۹	۱	۳	۷
۴	۹	۱	۶	۸	۷	۵	۲	۱
۲	۳	۷	۵	۱	۳	۸	۷	۹

سخت

۸	۳	۴	۷	۲	۹	۵	۱	۶
۱	۶	۵	۳	۸	۴	۹	۷	۲
۹	۷	۲	۱	۶	۵	۳	۸	۴
۳	۴	۹	۸	۵	۷	۲	۶	۱
۶	۵	۷	۲	۱	۳	۴	۹	۸
۲	۸	۱	۶	۹	۴	۷	۵	۳
۵	۱	۸	۹	۳	۶	۱	۴	۷
۴	۹	۳	۵	۷	۱	۶	۲	۸
۷	۲	۶	۴	۱	۸	۹	۳	۵

خیلی سخت

۹	۵	۱	۷	۸	۳	۶	۴	۲
۸	۶	۳	۴	۲	۱	۵	۷	۹
۴	۷	۲	۶	۵	۹	۱	۸	۳
۳	۹	۸	۱	۴	۷	۲	۵	۶
۱	۴	۵	۹	۳	۲	۸	۶	۷
۶	۲	۷	۸	۱	۵	۴	۹	۳
۵	۸	۹	۲	۶	۴	۷	۳	۱
۲	۳	۴	۵	۷	۸	۹	۱	۶
۷	۱	۶	۳	۹	۱	۴	۲	۸

یک جدول با دو شرح ۷۶۹۰

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

جدول عادی

افقی:
۱- ضد «خارج» - آسمان - سریال طنز در حال پخش شبکه یک
۲- شتربی کوهان - اجابت امر - جوجه تیغی
۳- ماه سریانی - باقیمانده - دانه انگور
۴- بازی هندی - فلزی در سکه‌های امروزی - این گونه هم کلمه تصدیق است
۵- سمت - سازی بادی - حقه - پسوند شباهت
۶- خالکوبی - بهاو قیمت - عضوی در نای پرندگان
۷- وحشت - مرغ سخنگو - لیست
۸- غذایی کم کالری و بسیار مغذی
۹- کابین - مترسک - جمع ماده
۱۰- هدر رفته - نداد هنده - همان یورش است
۱۱- حرف گزینش - گویش و شیوه گفتار - پربازدیدترین موزه جهان - پشم نرم گوسفند
۱۲- رنگ قهوه‌ای مات - روایت کننده - نوع‌ها
۱۳- توشه سفر - آستر لحاف - ملک سهم بندی نشده
۱۴- رسوب بستر رودخانه - قوری بزرگ - فراز
۱۵- نام «ضیغمی» بازیگر خانم - مرکز فلزی! - آشکار کردن

عمودی:
۱- بازیگر سریال «احضار» - عنصر فلزی نقره فام
۲- از اساطیر مصر - ایالتی در «امریکا» - ساز «کریستوفری»
۳- چاهی متبرک در جنوب مدینه - افزونی در علم - مردمان صاحب ادب و فرهنگ
۴- مرکز بازرگانی فینیقی‌ها - پرنده‌ای بومی ایران - کلمه شگفتی
۵- طریق - ضد هست! - شتالنگ
۶- قوم باستانی - واحدی دروزن - گذرنامه
۷- مایه - راهنمای کالا - دفعه
۸- منطقه نمونه گردشگری بوشهر - گیاهی علفی - درون محدوده
۹- شیوه وروش - خوف انگیز - ازویتامین‌ها
۱۰- شهری در استان قزوین - خیابانی در شمال شهر تهران - گناه قانونی
۱۱- حالتی از سرما یا برخی بیماری‌ها - ماده درخت بلوط - نسب شناس
۱۲- یک ویک - سیاح - جدا کردن
۱۳- علم غیراکتسابی - الزام واثبات - عقب وپس
۱۴- تباهی - گذشته‌های دور - خشکی
۱۵- واحد پول «پاراگوئه» - مرکز «کنگو»

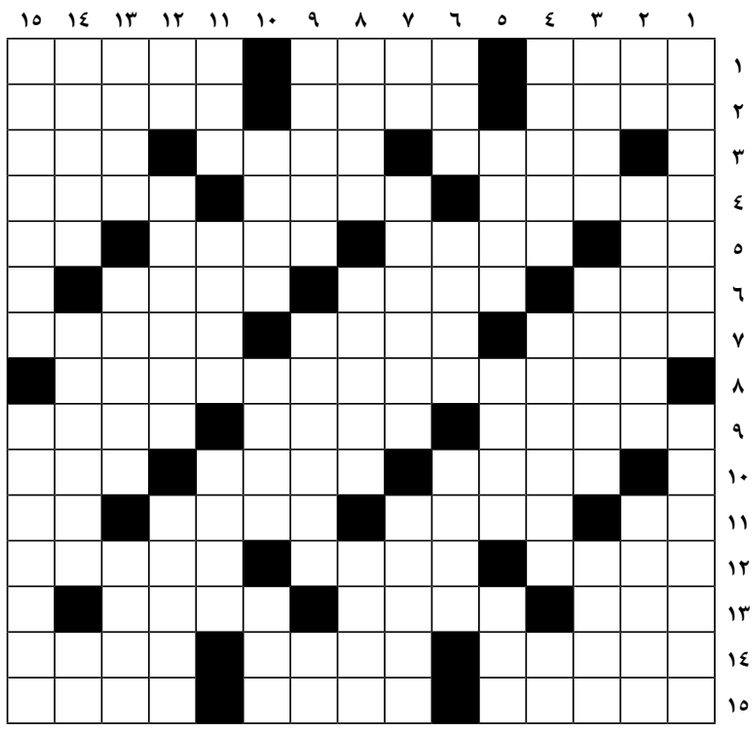

جدول ویژه

افقی:
۱- زاغ - مریض نیست - نان پاره گدایی
۲- گریه به صدای بلند - مخفی شدن به قصد شکار - رسانه شنیداری
۳- نمایشنامه «گارسیالورکا» - نغمه - سوره زنان
۴- خودرویی لوکس - شهرکباب - سرنوشته
۵- دخترک کارتونی - معلم به انگلیسی - میوه‌ای درختی از دسته مرکبات - حرف عطف
۶- آوند - روایت کننده - ورقه‌ای دال بر عضویت در جایی
۷- قانع - دادن و گرفتنش جرم است - بیش از حد لزوم
۸- هافبک «یوونتوس»
۹- شیرینی اصفهان - مسابقه اتومبیلرانی - ستون دروازه
۱۰- جبون - جمع فن - شهر «برج خلیفه»
۱۱- عضو صورت - کودک پدر مرده - آغاز جهان - یک لحظه
۱۲- روزها - هویج - تعلیم وتربیت
۱۳- عدل - اصطلاحی در کاراته - از صفات باریتعالی
۱۴- چشمه آب - دمه - سفت وسخت
۱۵- بخشش‌ها - خوراکی مقوی صبحانه - برای اینکه

عمودی:
۱- ناامید، رنجیده - محافظ ومسئول آسیای آبی
۲- یازده! - دانشگاه «هلند» - بیگانه
۳- چشمان خواب آلود - بزرگ‌ترین شهرک «اسلامشهر» - سالک، رونده
۴- کشور «وین تیان» - حق کسب وپیشه یا تجارت - کاکل
۵- فرماندهان لشکر - جذام - از اناجیل
۶- وسیله دفاع در جنگ قدیم - آهسته ویواش یواش - ترک وطن وکوچ
۷- ۳۱ سانت - نام دخترانه - شعر کوتاه ژاپنی
۸- وجود - گوش کردن - نویسنده «کاندید»
۹- اتاق تعویض لباس - شست‌وشوی سرسری - نوعی خرمای سیاه
۱۰- تفاله چغندر - حرکتی در فوتبال - صدای گربه
۱۱- فرورفتگی عمیق بین دو کوه - چندرئیس - آهسته
۱۲- تعجب زن - درخود ماندگی - تلاش برای پیشی جستن در کاری
۱۳- پایتخت «قطر» - گاوچران - مایع غلیظ
۱۴- پارچه تن پوش آخرت - حشره طولانی! - ژنرال جنگ‌های انفصال
۱۵- کتاب حماسی بزرگ ایرانیان - جلگه‌ای در شمالی‌ترین قسمت استان اردبیل

حل جدول عادی شماره ۷۶۸۹

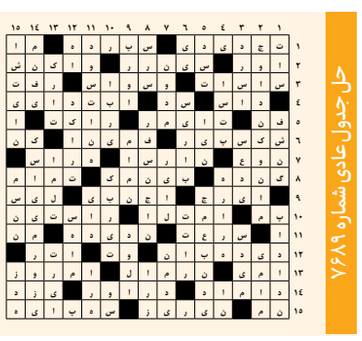
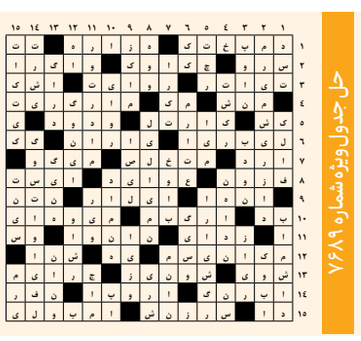
حل جدول ویژه شماره ۷۶۸۹